Nordisk litteraturvecka

IDĖJŲ KATALOGAS 2025

”Uždekite žvakes ir skaitykite drauge su visa Šiaure”

Šiaurės šalių vienybė

Jus sveikina Šiaurės šalių literatūros savaitė!

Šią savaitę Šiaurės ir Baltijos šalių mokyklose ir bibliotekose skaitoma balsu, rengiamos parodos, diskusijos ir kita kultūrinė veikla. Nors esame skirtingose vietose, dalyvaujame viename renginyje. Šių metų tema yra Šiaurės šalių vienybė– sveiki atvykę į Šiaurės šalių literatūros savaitę 2025!

2025 metų Šiaurės šalių literatūros savaitė vyks lapkričio 10 – 16 dienomis Lapkričio 10-ąją, didžiąją skaitymo balsu dieną, dideli ir maži rinksis visų Šiaurės ir Baltijos šalių mokyklose ir bibliotekose pasiklausyti balsu skaitomų tų pačių tekstų. Vaikams skirta skaitymo valandėlė „Auštant“ prasidės 09.00, o suaugusiems numatyta valandėlė „Sutemos“ – 19.00. Žinoma, laikas gali būti derinamas pagal įstaigų poreikius.

Šiaurės šalių literatūros savaitė suteikia daug galimybių. Šiuo idėjų katalogu norime pasiūlyti mokykloms, bibliotekoms ir kitoms kultūros įstaigoms minčių, kaip parengti įdomią ir įvairiapusę programą. Idėjos yra suskirstytos pagal klausytojų grupes, t. y. vaikai ir suaugusieji. Svarbu paminėti, kad amžius yra tik skaičius, ir kad minimos idėjos gali būti panaudojamos visose veiklose, nepriklausomai nuo amžiaus. Šių metų Šiaurės šalių literatūros savaitės tema formuoja savaitės pagrindinį aspektą, apimdama viską nuo atrinktų garsiai skaityti knygų iki savaitės veiklų ir renginių.

Visiems 2025 m. Šiaurės šalių literatūros savaitės organizatoriams ir dalyviams linkime daugybės gerų įspūdžių!

Gero skaitymo,

Ingrid Lorange
Projekto vadovė

Ypatingai dėkojame:

Anna Scaramellini, Anne Vad, Merete Riber, Rune Carlsson, Ásdis Eva Hannesdóttir, Marika Lindström, Tina Sjövall, Ieva Hermansone, Brigita Urmanaite, Kersti Liiva, Eilen Johanna Anthoniussen, Malin Corlin og Jacob Mellåker

Pasidalinkite savo potyriais iš 2025 m. Šiaurės šalių literatūros savaitės

Nuotraukos turi atspindėti metų temą Svajonės ir ilgesys Šiaurėje. Kelkite jas į mūsų Instagram arba Facebook puslapį ir pažymėkite **#nordisklitt25** .

Sekite mus Instagram ir Facebook

Tapę Šiaurės šalių literatūros savaitės sekėjais Instagram ir Facebook, rasite daugiau nuotraukų, aktualių atnaujinimų ir įdomios informacijos!

Garsiniai skaitymai vaikams

Auštant

Skaitymo balsu valandėlė vaikams organizuojama ryte. Metų garsinio skaitymo knyga yra rašytojo Bárður Oskarsson kūrinys „Šuo, katė ir pelė”.

Skaitymo balsu nuotykis prasideda dar prieš atverčiant knygą. Užtraukus užuolaidas, sumažinus apšvietimą ir uždegus kelias žvakes sukuriama įtraukianti atmosfera skaitymo balsu valandėlei. Vaikams gali skaityti tiek mokytojai, tiek mokyklos bibliotekos darbuotojai. Šiai užduočiai galima pasikviesti ir ką nors iš aktorių, rašytojų ar kitų su literatūra susijusių žmonių. Vyresnėse klasėse tekstą balsu gali skaityti ir kas nors iš moksleivių. Jei yra galimybė pasinaudoti projektoriumi, įspūdžius galima sustiprinti knygos viršelio nuotrauka, šių metų Šiaurės šalių literatūros savaitės plakatu arba knygos iliustracijomis.

Idėjos vaikams ir jaunimui: skaitymo balsu valandėlė

Aptarkite, ką perskaitėte

Paaiškinkite sudėtingus žodžius. Leiskite vaikams išsakyti savo mintis, skatinkite fantazuoti. Kelkite paprastus, atviro pobūdžio klausimus, kad vaikai aktyviai įsitrauktų į skaitymą balsu.

Skaitykite jaukioje aplinkoje

Patraukite baldus ir leiskite vaikams susėsti ant grindų, pasidėjus minkštąsias baldų dalis ar pasitiesus pledus. Iš pledų ir paklodžių galima pastatyti nedidelę palapinę ir apšviesti kišeniniais žibintuvėliais.

Skaitykite balsu vieni kitiems

Tegul Šiaurės šalių literatūros savaitė paskatina daugiau dėmesio skirti skaitymui balsu. Paprašykite savanorių paskaityti balsu šių metų knygos ištrauktas likusiai klasės daliai.

Skaitykite Šiaurės šalyje esančiai draugų klasei

Bendradarbiaukite su Šiaurės šalyse esančiomis klasėmis ir pakaitomis skaitykite balsu vieni kitiems teksto ištraukas arba padarykite garso įrašus, kuriais paskui galėsite pasidalinti su draugaujančia klase. Ar galite suprasti tekstą tos klasės moksleivių gimtąja kalba? Paskui aptarkite tekstą tarpusavyje. Ar vienodai jį suvokiate? Ar atpažįstate tekste ką nors iš savo šalies? Šiaurės šalyse esančią klasę bendravimui rasite mokymo platformoje nordeniskolan.org!

Bendradarbiaukite su mokykla arba biblioteka

Šiaurės šalių literatūros savaitė yra puiki galimybė sustiprinti bendradarbiavimą tarp mokyklų ir bibliotekų. Pakvieskite klasę į skaitymo balsu valandėlę bibliotekoje arba pakvieskite į klasę bibliotekos darbuotoją.

Idėjos vaikams: kitos veiklos

Pasinerkite į tekstą

Dirbkite su pasirinkta knyga tiek prieš, tiek po skaitymo balsu valandėlės. Įsigilinkite į, pvz., viršelį ir aptarkite, apie ką jūsų manymu yra knyga. Paskaitę balsu galite aptarti kilusias mintis. Ar atpažįstate knygoje save?

Šiaurės kampelis bibliotekoje

Įrenkite bibliotekoje Šiaurės šalių knygų kampelį. Pakabinkite metų plakatą ir išdėliokite skaitymui balsu atrinktas knygas su kitais Šiaurės literatūros kūriniais, pvz., iš Šiaurės šalių literatūros savaitės sudaryto kitos literatūros sąrašo. Pateikite medžiagą taip, kad apsilankę vaikai galėtų ką nors nupiešti šių metų tema ir prisidėti prie parodėlės.

Drauge sukurkite žodinį pasakojimą

Jaunimas gali sukurti savo istoriją. Skaitytojas balsu pasako vieną sakinį, tada kitas moksleivis prideda kitą. Atsižvelgiant į dalyvių skaičių ir entuziazmą, galima prasukti vieną ar kelis ratus, kol būsite patenkinti sukurta istorija.

Pasinaudokite mokymo portalu Norden i Skolan (Šiaurė mokykloje)

Norden i Skolan yra nemokamas portalas mokytojams ir moksleiviams, norintiems dirbti kalbos ir kultūros ir/arba klimato ir gamtos temomis. Susikurkite paskyrą nordeniskolan.org, ir naudokitės įvairia medžiaga, kuri gali praversti ir per Šiaurės šalių literatūros savaitę. Šiame tinklalapyje rasite, pvz., apie 100 trumpametražių ir dokumentinių šiaurietiškų filmų vaikams ir jaunimui.

Skaitymas balsu suaugusiems

Sutemų valanda

Garsinių skaitymų valanda suaugusiems yra rengiama užslinkus lapkričio tamsai. Per „Sutemų valandą“ skaitysime ištrauką iš Jon Fosse „Nakvišų kelionės”.

Skaitymo balsu nuotykis prasideda dar prieš atverčiant knygą. Užtraukus užuolaidas, sumažinus apšvietimą ir uždegus kelias žvakes sukuriama įtraukianti atmosfera skaitymo balsu valandėlei.

Idėjos suaugusiems: skaitymo balsu valandėlė

Derinkite skaitymą balsu su kita veikla bibliotekoje

Gal rengiate bibliotekoje pokalbius prie kavos neseniai atvykusiems naujiems Šiaurės šalių gyventojams, temines valandėles vaikams, rankdarbių užsiėmimus arba knygų klubus? Paskaitykite balsu ištrauką iš šiemet parinktos knygos ar kitos šiaurietiškos literatūros ir susisekite šias jau egzistuojančias veiklas su didžiuoju literatūros renginių 46-ąją metų savaitę.

Rašytojų apsilankymas

Derinkite skaitymą balsu su rašytojų apsilankymu ir pasikvieskite vieną ar kelis Šiaurės šalių rašytojus. Gal pavyks pasikviesti ką nors iš nominuotų Šiaurės tarybos vaikų ir jaunimo literatūros premijai? Imkite iš autorių interviu arba leiskite patiems papasakoti apie savo profesiją. Rašytojų vizitą galima derinti ir su nedideliais rašymo kursais. Gal tarp klausytojų yra būsimų rašytojų?

Diskusijos – kas yra šiaurietiška literatūra?

Papildykite Šiaurės šalių literatūros savaitę diskusijomis apie šiaurietišką literatūrą. Kas yra šiaurietiška? Ar Šiaurės šalių literatūra pasižymi specifiniais jausmais arba nuotaika? Paskaityti pranešimą apie ”šiaurietiškos literatūros” sąvoką pakvieskite profesorių, dėstytoją ar bibliotekos darbuotoją.